

PROF. DR. TAHSİN YÜCEL

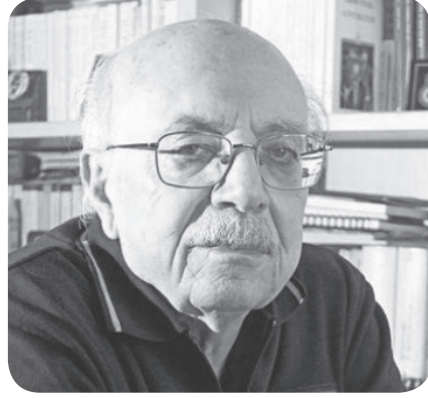
Nail TAN

TDK dernek dönemi üyesi (1165), Yönetim Kurulu Üyesi (1972-1983), hikâyecisi, romancı, eleştirmen ve çevirmen Prof. Dr. Tahsin Yücel, 22 Ocak 2016 Cuma günü İstanbul'da hayata veda etti. Cenazesi, 23 Ocak 2016 Cumartesi günü İstanbul Şişli Camisi'nde kılınan öğle ve cenaze namazlarının ardından Ayazağa Mezarlığı'nda toprağa verildi.

Yücel, 17 Şubat 1933 tarihinde Kahramanmaraş Elbistan'ın Ötegeçe köyünde doğdu. Babası Ahmet Yücel, annesi ise Nuriye Münevver Hanım'dır.

Elbistan Gazi Paşa İlkokulu (1945) ile Galatasaray Lisesi orta ve lise bölümlerini bitirdi (1953). Lisede bazı arkadaşlarıyla *Galatasaray* dergisini çıkardı. Yüksek öğrenimini İstanbul Ü Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümünde tamamladı (1960). Mezun olduğu bölüme asistan kabul edildi (1961). Fransız Hükümetinin bursuyla Paris'e gidip "Bernanos'un İmge Evreni" konulu tezini tamamlayıp dr. unvanını aldı (1965). Bu tez, ülkemizde gösterge bilimi alanında ilk bilimsel çalışmadır. Vatan görevini yedek subay olarak Balıkesir ve Kırklareli'de yerine getirdi (1965-1967). İÜ Edebiyat Fakültesinde 1972'de doçent, 1978'de de profesörlüğe terfi etti. 2000 yılında yaş sınırından üniversitedeki görevinden emekliye ayrıldı.

Yücel, Galatasaray Lisesini bitirince *Varlık* dergisinde çalıştı. Edebiyata

hikâye/öykü penceresinden girdi. İlk hikâyesi "Dert Çok, Hemdert Yok!", *Yeni Hikâyeler* 1950'de yayımlandığında henüz 17 yaşındaydı. *Varlık*, *Seçilmiş Hikâyeler*, *Yeryüzü*, *Beraber* ve *Mavi* dergilerindeki hikâyeleriyle tanındı. Sonra roman yazmaya yöneldi. İlk romanı *Mutfak Çıkmazı* 1960'ta basıldı. Öğretim üyeliği sırasında Fransızca'dan çok sayıda (80'e yakın) edebî eseri Türkçeye çevirdi. Ayrıca; deneme, eleştiri ve inceleme dallarında eserler yazdı. Bilim adamı olarak da gösterge bilimi ve yapısalılık konularında uzmanlaştı.

Aldığı belli başlı ödüller şunlardır:

1956 *Haney Yaşamalı* ile Sait Faik Hikâye Armağanı, 1959 *Düşlerin Ölümü* ile TDK Öykü Ödülü, 1984 *Yaban Düşünce* ile Azra Erhat Çeviri Üstün Hizmet Ödülü, 1993 *Peygamberin Son Beş Günü* ile Orhan Kemal Roman Armağanı, 1997 Fransa Hükümeti Palmes Académiques Nişanı Commandeur Derecesi, 1999 *Söylemlerin İçinden* ile Sedat Simavi Vakfı Edebiyat Ödülü, 1999 *Komşular* ile Dünya Kitap Yılın Kitabı Ödülü, 2003 *Yalan* ile Yunus Nadi Roman Ödülü, Ömer Asım Aksoy Roman Ödülü, 2006 *Gökdelen* ile Balkanika Edebiyat Ödülü

Başlıca eserleri, tür ve ilk baskı yıllarına göre şöyle sıralanabilir:

Hikâye/Öykü: *Uçan Daireler* (1954), *Haney Yaşamalı* (1955), *Düşlerin Ölümlüğü* (1958), *Yaşadıktan Sonra* (1969), *Ben ve Öteki* (1983), *Aykırı Öyküler* (1989), *Komşular* (1999), *Ayna* (2004), *Golyan Devrimi* (2008).

Roman: *Mutfak Çıkmazı* (1960), *Peygamberin Son Beş Günü* (1992), *Bıyık Söylencesi* (1995), *Yalan* (2002), *Kumru ile Kumru* (2005), *Gökdelen* (2006), *Sonuncu* (2010).

Çocuk Kitabı, Masal: *Anadolu Masalları* (1957).

Anlatı: *Dönüşüm* (1975), *Vatandaş* (1975).

Deneme-Eleştiri: *Yazın ve Yaşam* (1976), *Yazının Sınırları* (1982), *Tartışmalar* (1993), *Yazın, Gene Yazın* (1995), *Alıntılar* (1997), *Söylemlerin İçinden* (1998), *Salaklık Üstüne Deneme* (2000), *Yüz ve Söz* (2003), *Göstergeler* (2006), *Kimim Ben* (2011), *Kendine Doğru Yolculuk* (2012), *İnsan Yazdığı Şeydir* (2012).

İnceleme: *Dil Devrimi* (1968), *L'Imaginaire de Bernanos* (1969), *Figures et Messages dans la Comédie Humaine* (1972)/*İnsanlık Güldürüsü'nde Yüzler ve Bildiriler* (1997), *Anlatı Yerlemleri* (1980), *Dil Devrimi ve Sonuçları* (1982), *Yapısalcılık* (1982), *Eleştiri'nin ABC'si* (1991), *Atatürk ve Atatürkçülük* (2000), *Türkçenin Kurtuluş Savaşı* (2000).

Derleme: *Büyük Şairler ve Şiirleri/50 Şair* (1959), *Yazı ve Yorum* (1990, R. Barthes'ten).

Çeviri/Tercüme: *Amok* (Zweig, 1954), *Arı Maya* (Bonsels, 1954), *Andersen Masalları* (Andersen, 1954), *Tom Amca'nın Kulübesi* (Beecher-Stowe, 1954), *Usta İşçi* (Zweig, 1954), *Malezya Tilsimi* (Maugham, 1954), *Jane Eyre* (Bronte, 1954), *Taraskonlu Tartarin* (Daudet, 1954), *Yarına Dönüş* (Sig-

rid, 1954), *Bir Numaralı Evde Olanlar* (Steinbeck, 1955), *Geçmiş Günler* (Carco, 1955), *Genç Kızlar* (Montherlant, 1955), *Güzel Kadın Meyhanesi* (Dorgeles, 1955), *Kadınlara Acıyın* (Montherlant, 1955), *Kedinin Masalları* (Aymé, 1955), *İyilik Şeytanı* (Montherlant, 1955), *Kan* (Malaparte, 1955), *Kanatlılar* (Kessel, 1955), *Kolej Yılları* (Larbaud, 1955), *Yeryüzünde Bir Yolcu* (Green, 1955), *Katil* (Simenon, 1956), *Kül Kedisi* (Perrault, 1956), *Taşralı Kız* (Moravia, 1956), *Madam Bovary* (Flaubert, 1956), *Büyük Sürü* (Giono, 1956), *Cüzzamlı Kadınlar* (Montherlant, 1956), *Ya Gerçek Olsaydı* (Dorgeles, 1956), *Duvargeçen* (Aymé, 1956), *Tehlikeli Geçit* (Maugham, 1957), *Colomba* (Mérimee, 1958), *Küçük Prenses* (Burnett, 1958), *Kar Topu* (Maupassant, 1958), *Vatikan Zindanları* (Gide, 1958), *Kaçak* (Simenon, 1959), *Pamuk Prenses* (Grimm, 1959), *Kırmızı Zambak* (France, 1959), *Sapho* (Daudet, 1959), *Uzaktan* (Colette, 1959), *Kadın ve Kukla* (Louys, 1959), *Dünya Nimetleri* (Gide, 1959), *Ayrı Yol* (Gide, 1960), *Kaz Baba* (Aymé, 1960), *Diktatörün Kadını* (Moravia, 1960), *Bella* (Girandoux, 1960), *Yeni Nimetler* (Gide, 1960), *Paris Sıkıntısı* (Baudelaire, 1961), *Eugenie Grandet* (Balzac, 1961), *Konuşan Hayvanlar* (Aymé, 1961), *Swann'ın Bir Aşk* (Proust, 1961), *Bekârlar* (Montherlant, 1962), *Çoban Prenses* (Andersen, 1962), *Sisifos Efsanesi/Söyleni* (Camus, 1962), *Vadideki Zambak* (Balzac, 1962), *Kalpazanlar* (Gide, 1963), *Tersi ve Yüzü* (Camus, 1963), *Kamelyalı Kadın* (Dumas, 1963), *Sinekler* (Sartre, 1963), *Evlilik* (Moravia, 1965), *Altenburg'un Ceviz Ağaçları* (Malraux, 1966), *Kanlı Düğün* (Lorca, 1966), *Başkaldıran İnsan* (Camus, 1967), *İklimler* (Herzog, 1967), *Kadınlar Okulu* (Gide, 1967), *Ak Bildircin* (Steinbeck, 1968), *Cen-*

net Bahçesi (Andersen, 1969), *Politika ve Propaganda* (Domenach, 1969), *Tolstoy'un Hayatı* (Rolland, 1969), *Kale* (Saint-Exupéry, 1970), *Yeşil Kısrak* (Aymé, 1970), *İnsanların Dünyası* (Saint-Exupéry, 1970), *Becket: Tanrının Şerefi* (Anouilh, 1972), *Parmak Kız* (Andersen, 1972), *Goriot Baba* (Balzac, 1972), *Karlar Kraliçesi* (Andersen, 1973), *Eleştiri Kuramları* (Carloni-Filloux, 1975), *Nuh'un Gemisi* (Aymé, 1979), *Suluboya Kutuları* (Aymé, 1981), *Yağmur Yağdran Kedi* (Aymé, 1981), *Kuğuların Türküsü* (Aymé, 1983), *Yaban Düşünce* (Lévi-Strauss, 1984), *Kral Solomon'un Bunalımı* (Ajar, 1985), *Sevgili* (Duras, 1986), *Yazının Sıfır Derecesi* (Barthes, 1989), *Çağdaş Söylenler* (Barthes, 1990), *Duygusal Sürgün* (Colette, 1991), *Hastane Günlüğü* (Hervé, 1992), *Kısa Düzyazılar* (Tourner, 1993), *Yaz* (Camus, 1994), *İlk Adam* (Camus, 1994), *Sürgün ve Krallık* (Camus, 1996), *Göstergeler İmparatorluğu* (Barthes, 1996), *Yazı ve Yorum* (Barthes, 1999), *Bir Aşk Söyleminden Parçalar* (Barthes, 2000), *Yaşamda Bir Başlangıç* (Balzac, 2001), *Zorlu Bir Kış* (Queneau, 2003), *Dostum Pierrot* (Queneau, 2005), *Suçluyorum* (Zola, 2008), *Ay Işığı* (Maupassant, 2008), *Hayır; Aşk*

Ölmedi (Desnos, 2008), *Düğün; Bir Alman Dosta Mektuplar* (Camus, 2011), *Ölümden Acı* (Maupassant, 2012), *Daldaki Kedinin Mavi Masalları* (Aymé, 2012), *Satranç Ustası* (Zweig, 2013), *Kibritçi Kız* (Andersen, 2014).

Hakkında yazılan bazı kitaplar:

Özkan, Kaan; *Görünmez Adam/Tahsin Yücel Kitabı*, İstanbul 2001, T. İş Bankası Yayını.

Kabacalı, Alpay; *Yazımızın Görünmez Devi Tahsin Yücel*, İstanbul 2003, TÜYAP Yayını.

Oğuz, Öcal; *Tahsin Yücel'in Romanlarında Bireyin Dramı, Yapı ve İroni*, Ankara 2012, Akçağ Yayını.

Uludağ Üniversitesi 1999, Yıldız Teknik Üniversitesi de 2002 yılında birer "Tahsin Yücel Sempozyumu" düzenledi. Eserleri, birçok dile çevrilip yayımlandı. Fransızca'yı Türkiye'de en iyi bilenlerden biriydi.

Gülçin Arıca ile evliliğinden kızları Elif ve Halime bulunmaktadır.

Hem öğretim üyesi hem de yazar olarak Türk dili ve edebiyatına önemli hizmetlerde bulunarak, çok sayıda eser bırakarak aramızdan ayrıldı. Artık eserleriyle yaşayacak, yaşatılacak. Ruhu şad olsun!